Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszen zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 11. i 12. Dnia 22. Czerwca 1881. VIII. rocznik.

Treść: Ankieta dla spraw kas oszczędności. — Rozporządzenie Ministerstwa w sprawie lokacyi funduszów zakładów asekuracyjnych. — Rewizya pruskiéj ustawy o stowarzyszeniach. — Zakład zastawniczy w Drohobyczu. — W sprawie podatków. — Ruch stowarzyszeń. Wydział Związku. — Rozmaitości. Administracya podatkowa. Kasa oszczędności w Stanisławowie. — Bilanse za r. 1880. Brzesko, Tow. zal., Dąbrowa, Tow. zal., Jasło, Tow. zal., Kałusz, Tow. zal., Łańcut, Tow. zal,, Tarnów. Tow. zal., Sniatyn, Tow. zal. -- Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za maj 1881. — Ogłozenia.

Z powodu wyjazdu redaktora w sprawach stowarzyszeń do Pragi nie wyszedł „Związek“ Nr. 11. dnia 8. b. m., natomiast wychodzi obecnie podwójny Nr. 11. i 12.

Redakcya.

Ankieta dla spraw kas oszczędności.

W poprzednim numerze wspomnieliśmy o ciągłych, choć dotąd (na szczęście!) bezskutecznych usiłowaniach Wydziału krajowego wprowadzenia innych źródeł drobnego kredytu, niż towarzystwa zaliczkowe.

Równorzędnie z tém kroczy c. k. rząd, który pomimo licznych oświadczeń w Radzie Państwa, że sprzyja rozwojowi stowarzyszeń, przecież stara się skrzętnie o przysporzenie im trudności i stworzenie konkurencyi.

Do czego to wszystko zmierza, wyrozumieć nie możemy.

Wszelako fakta zaprzeczyć się nie dadzą! Oto! usiłowania c. k. Ministerstwa rolnictwa wywołania nam konkurencyi przez Raiffeisenowskie kasy zaliczkowe, które propagować chciał prof. Marchet, jako specyalny komisarz rządowy — oto! oba znane rozporządzenia do kas oszczędności: jedno uniemożliwiające prawie tymże kasom udzielanie stowarzyszeniom kredytu, drugie zachęcające do zakładania kas zaliczkowych przy kasach oszczędności — zeszłoroczne przedłożenie rządowe o zbiorowych gminnych kasach zaliczkowych, w końcu okólnik do stowarzyszeń asekuracyjnych, o którym w dzisiejszym wspominamy numerze. Czyż szereg tych faktów nie jest sam przez się dostatecznie wymownym? Jednakowoż praca rządu jeszcze się w tym kierunku nie wyczerpała. Zwołana obecnie przez tutejsze c. k. Namiestnictwo ankieta, któréj zadaniem ma być obmyślenie środków pomnożenia w Galicyi kas oszczędności, jest tylko dalszym środkiem ku przeprowadzeniu powziętego z góry zamiaru w przeszkodzeniu, aby się stowarzyszenia nie bardzo rozwielmożniły.

Usiłowania te nie są na kraj nasz wyłącznie ograniczone, lecz i owszem robota przez organa rządowe i autonomiczne prowadzi się równocześnie i w innych krajach austryackich. Niedawno przedstawił p. Ziller w Nr. 19. „Genossenschaft“, co w tym kierunku robi się w Austryi dolnéj.

Lecz jak u nas, tak i tam nie wiedzie się rządowi. Prof. Marchet przepadł ze swoimi wnioskami we wszystkich krajach austryackich, które ze swoim pomysłem objeżdżał. Okólniki z 30. stycznia i z 19. kwietnia 1880. do kas oszczędności nie odniosły nigdzie pożądanego skutku, a dopiéro wywołanie konkurencyi stowarzyszeniom ma w Austryi dolnéj stać się skuteczném przy pomocy tamtejszego Wydziału krajowego, który zamyśla swemu sejmowi przedłożyć projekt do ustawy, mocą której ma być utworzony z funduszów krajowych i *datków prywatnych*(?!) osobny fundusz rezerwowy, gwarantujący kasom oszczędności możliwe straty w działach zaliczkowych, utworzonych po myśli rozporządzenia ministeryalnego z 19. kwietnia 1880. l. 3359!

Jakaż tych stowarzyszeń zaliczkowych niespożyta żywotność, skoro ich wolna konkurencya, pomimo, że się im stawia niezliczone trudności, zwalczyć nie może tak, że wysunąwszy naprzód zwarte szeregi tak potężnéj armii, jak kasy oszczędności, potrzeba przeciw nim jeszcze dla zabezpieczenia swoich tyłów, mieć w rezerwie silnych, o potęgę całego kraju opartych sojuszników!

Zaprawdę pomysł ten jest ubliżającym dla instytucyi, cieszących się takim zaufaniem i taką sympatyą, a posiadających takie stosunkowo ogromne fundusze i środki [1]), takie prerogatywy i przywileje, jak kasy oszczędności!

[1]) Ogół wkładek oszczędności w 324 austryackich kasach oszczędności wynosił z końcem roku 1879. 676,308.863 zł.; w 16 galicyjskich kasach oszczędności 24,145.581 zł.

P. H. Ehrenberger, wice-sekretarz w c. k. Dyrekcyi administracyjnéj statystyki, wydał właśnie znakomitą pracę p. tyt.: **Oesterreichs Sparcassen** im Decenium 1870. bis 1879.

Z pracy téj przekonać się możemy, że Galicya tak w stosunku do przestrzeni, jak i ludności posiada wcale mało kas oszczędności. Na 324 bowiem kas oszczędności przypada na Galicyą tylko 16, podczas gdy w małym Tyrolu i jeszcze mniejszym Szlązku jest ich po 15, a w Niższéj Austryi jest ich 59, w Czechach 84. Na 360 powiatów politycznych w Austryi jest 170 powiatów bez kas oszczędności, z czego wypada na Galicyą 60 powiatów bez kas oszczędności. W stosunku do przestrzeni i ludności wypada w przecięciu w Austryi na 926 kilom. kwadr. i 68.447 ludności jedna kasa oszczędności, w Galicyi zaś jedna kasa na 4.906 kilm. kw. i 391.801 ludności, podczas gdy niższa Austrya posiada jedną kasę oszczędności na 336 kilm. kw. i 37.809 ludności, a wyższa Austrya nawet jedną kasę oszczędności na 22.800 ludności.

Dążność przeto do pomnażania kas oszczędności przedewszystkiém w Galicyi byłaby zupełnie wobec innych krajów austryackich usprawiedliwioną. Wszelako inne tutaj muszą przyjść względy w rachubę.

Nie idzie o nazwę — idzie o rzecz! Ludność nie potrzebuje koniecznie „kas oszczędności według regulatywu z r. 1844.,“ ludności potrzeba licznych zakładów oszczędności (Sparrstellen) bez względu na ich nazwę, byle były dla oszczędsających bezpieczne, pewne i oszczędności ich należycie gwarantujące.

Takiemi zakładami są dziś stowarzyszenia zaliczkowe, a jest ich w Galicyi obecnie 123.

Pod względem zasad zaś nie ulega wątpliwości, że wyższość jest po stronie stowarzyszeń zaliczkowych. Ustawa z 9. kwietnia 1873. o wiele jest odpowiedniejszą dla instytucyi depozytowych i kredytowych, niż regulatyw z r. 1844. Organizacya stowarzyszeń, o któréj członkowie decydują, daje publiczności większe gwarancye, jeżeli działalność ich skierowaną będzie wyłącznie dla dobra publiczności, niż organizacya kas oszczędności, o któréj oszczędzający, a w ogóle interesanci wcale decydować nie mogą. Oszczędności z zysków, tworzenie rezerwy, w ogóle majątek instytucyi, pozostający wspólną własnością członków w stowarzyszeniach, nie stają się jak w kasach oszczędności, *res nullius*, o czém w przyszłości nie wiedzieć kto, jak i w jakim celu decydować będzie. Nie przeczymy, iż kasy oszczędności w Austryi, a również i u nas, gospodarują uczciwie i zasługują na zaufanie, jakiém się cieszą, że wkładającym dają zupełne bezpieczeństwo dla ich oszczędności, nie jest to jednak zasługą organizacyi kas oszczędności, ani regulatywu z r. 1844, ani téż nadzoru rządowego, tylko jedynie, albo przynajmniéj przeważnie osób, na czele kas oszczędności stojących, jest to przeważnie tylko szczęściem, że kasy oszczędności dotąd tylko rzadko dostawały się w ręce nieuczciwe. Że zaś nadzór rządowy i organizacya kas oszczędności nie chroni je od defraudacyi i pododnych przypadków, mamy bliski przykład na dwukrotnie okradzionéj kasie oszczędności w Stryju. Zaufanie więc to wielkie do kas oszczędności nie jest w ich naturze, tylko w ich faktycznym, obecnym stanie ugruntowaném.

Pod względem ich działalności zaś wykazał Dr. T. Skałkowski,[1]) że niejedno byłoby tu do zarzucenia, a z pracy p. Ehrenbergera (str. 41.) przekonać się np. możemy, że w r. 1879. na 16 galicyjskich kas oszczędności udzielały kredytu hipotecznego tylko 2 kasy za opłatą 6%, 1 kasa 7½%, 7 kas 8%, a jedna nawet za opłatą 10%[2]) Gdzie więc ta wyższość kas oszczędności pod względem taniości kredytu?

Nic zatém nie uprawnia do stawiania kas oszczędności wyżéj, od innych na zysk nie obliczonych zakładów, i tylko wtedy obowiązkiem jest pomnażanie i popiéranie kas oszczędności przeciw innym, dla dobra publicznego powstałym zakładom, jeżeli takowe nie spełniają swego zadania.

U nas rozwijają się, jak to na podstawie rządowéj statystyki[3]) jeszcze w zeszłym roku wykazaliśmy,[4]) nader prawidłowo i pomyślnie stowarzyszenia zaliczkowe, zastępujące dla oszczędzających najzupełniéj kasy oszczędności, a udzielająca w warunkach nie gorszych, jak kasy oszczędności, drobnego kredytu rolnikom i rzemieślnikom, instytucye, stojące pod ścisłym nadzorem publicznym, nadzorem materyalnym, a zatém pod nadzorem skuteczniejszym, niż nadzór formalny komisarzy rządowych w kasach oszczędności — instytucye, zarządzane przez interesentów, a nie przez sztucznie z po za grona interesentów zlepione organa.

Gdzie więc stowarzyszenia zaliczkowe tak prawidłowo się rozwijają, jak właśnie w naszym w porównaniu z innymi krajami austryackiemi, tam śmiało pozostawić im można pracę około podnoszenia zmysłu oszczędności u mas i zaspokajania potrzeb drobnego kredytu ludności.

Zresztą żadna robota ekonomiczna nie może być forsowaną, lub sztucznymi środkami podtrzymywaną. Nikt nikogo drogą rozporządzeń nie nauczy oszczędzać, nikt od biurka zielonego nie zdoła kierować rozwojem

---

[1]) Kasy oszczędności w Galicyi w r. 1876. i 1877.

[2]) W całéj Austryi na 324. kas oszczędności tylko 41 kas oszczędności udzielało kredytu hipotecznego poniżéj 6%.

[3]) H. Ehrenberger. Die österreichischen Vorschussvereine. Wien 1880.

[4]) Dr. A. Zgórski. Stowarzyszenia zaliczkowe w Austryi. Lwów 1880.

stosunków kredytowych, ani wzrostem mienia przez oszczędność i fruktyfikacyą zapasów. Rzecz ta musi być pozostawioną wolnéj konkurencyi, samoistnéj pracy społeczeństwa. Cała zaś dzisiejsza robota rządowa i automiczna przypomina zapomniane na innych polach i w innych krajach systematy protekcyonalizmu i merkantylizmu.

Jeżeli c. k. rząd uznał za potrzebne postarać się o środki ku pomnożeniu kas oszczędności w pierwszéj linii w Galicyi, to właśnie wybór nie był tu fortunny. W Galicyi ludność sama pomyślała już o sobie w sprawie pomnożenia zakładów depozytowych i kredytowych, lecz poszła już inną drogą, po któréj kroczy pewniéj, niż ludność innych krajów austryackich, a na téj drodze spotkała się ze stowarzyszeniami zaliczkowemi, które po dziesięcioletniéj pracy, stały się już jéj ulubionemi i swojskiemi kreacyami. Do tych więc instytucyi należy już na tém polu przyszłość w Galicyi.

Zresztą właśnie z pracy p. Ehrenbergera przekonać się możemy, że bez inicyatywy rządu w Galicyi w ostatnich dziesięciu latach (1870.—1879.) kasy oszczędności same przez się stosnnkowo największe w Galicyi robią postępy. Kilka cyfr nas o tém przekona. Przyrost ogólnéj liczby kas oszczędności w ostatniém dziesięcioleciu wynosi $77^{7}/_{10}$%; liczby oszczędzających $157^{8}/_{10}$%, ogólnéj sumy pozostałych z końcem roku wkładek oszczędności $253^{3}/_{10}$%. W Galicyi téż największa jest pozostałość roczna pomiędzy wkładanemi a wycofanemi oszczędnościami, w Galicyi są największe przeciętnie na jedną kasę wpłaty na rachunek oszczędności.

Nie naprowadzając innych liczb, przekonać się łatwo możemy, że w obec naturalnego rozwoju kas oszczędności w Galicyi, w którym to względzie kraj nasz w ostatniém dziesięcioleciu, a jeszcze więcéj w ostatniém pięcioleciu najwyżéj staje pomiędzy wszystkiemi krajami austryackiemi, nie zachodzi potrzeba właśnie w naszym kraju rozpoczynać pracy rządowéj około pomnożenia kas oszczędności.

Pomimo tego zwołało jednak c. k. Namiestnictwo w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa z dnia 26. maja b. r. l. 22.076 ankietę, w któréj skład weszli ze strony c. k. rządu: JE p. Namiestnik, radca dw. Löbl, radcy Nam. Decykiewicz, Karasiński i Dr. Orlecki;

ze strony Wydziału krajowego: p. Marszałek, Dr. Wereszczyński i p. Wł. Kraiński, (w zastępstwie Dra Pilata);

ze strony gal. kasy oszczędności: Dr. Tarnowiecki, Dr. Gross i p. Fr. Zima.

Ankieta ta odbyła dotąd trzy posiedzenia 10. 17. i 20. b. m. „Gazeta Lwowska“ jednak szumnie zapowiedziawszy te posiedzenia w Nr. 130. zachowuje o toku obrad uporczywe milczenie, pomimo że przyzwyczaiła się już széroko rozwodzić o pracach różnorodnych ankiet, zwłaszcza zwoływanych przez c. k. Namiestnictwo.

Jako substrat dla obrad zebrania stanowią wnioski rządowe, ułożone przez Dra Orleckiego, które tutaj podajemy w streszczeniu:

1. Za inicyatywą Wydziału krajowego ma być założoną w każdym powiecie na razie jedna powiatowa kasa Oszczędności.

2. Gal. Kasa Oszczędności ma na koszta założenia, urządzenia i administracyi każdéj nowo założyć się mającéj kasy oszczęćności udzielić pożyczkę do 6000 zł. za opłatą $4^{1}/_{2}$% do spłaty w 5 latach.

3. Przy zbiéraniu wkładek oszczędności pośredniczyć mają pow. kasom oszczędności bezpłatnie c. k. urzędy pocztowe, albo téż utworzone w miejscach ludniejszych osobne ekspozytury.

4. Nadzór nad pow. kasami oszczędności należałby do Wydziałów powiatowych i c. k. Namiestnictwa.

5. Z delegata c. k. Namiestnictwa, Wydziału krajowego i gal. kasy oszczędności ma być utworzona komisya fachowa dla spraw kas oszczędności, która ma się stać dla nich centralnym organem fachowym.

6. Mają być urządzane doroczne wiece reprezentantów kas oszczędności.

7. Celem dostarczenia fachowych urzędników dla kas oszczędności należy żądać od aplikantów egzaminu państwowego z rachunkowości i świadectwa odbytéj półrocznéj praktyki przy jednéj z kas oszczędności, które c. k. Namiestnictwo upoważni do wystawiania takich świadectw.

8. Kasom projektowanym ma być dozwolone:

a) udzielanie zaliczek na spłaty ratalne na akta notaryalne; w ten sposób wolno lokować 20% funduszów wkładkowych kasy;

i udzielanie takich zaliczek: *b)* kółkom rolniczym i rzemieślniczym na solidarnéj poręce opartym;

c) t. z. „Wirtschafts (?)- Kaeserei i Molkerei-genossenschaften“ bez względu czy są na poręce nieograniczonéj, czy ograniczonéj oparte pod warunkiem, że towarzystwo takie już 4 lata istnieje, że zaliczka nie przeniesie $^{1}/_{3}$ części nieobdłużonego majątku zakładowego (?) i że zaliczka taka udzielaną będzie tylko na 6 miesięcy; powyżéj tego czasu, lub do prolongaty potrzebne jest przyzwolenie c. k. Namiestnictwa;

d) za przyzwoleniem Namiestnictwa towarzystwom zaliczkowym o nieograniczonéj poręce, jeżeli towarzystwo takie nie przyjmuje wkładek oszczędności od nieczłonków, jako téż wyższych odsetek od tychże nie płaci, niż dotycząca kasa oszczędności. Zaliczki te udzielane być mają tylko na czas trzechmiesięczny, i tylko połowa funduszu rezerwowego kasy oszczędności na ten cel użytą być może;

e) projektowanym (jeśli przyjdą do skutku) zbiorowym gminnym kasom zaliczkowym;

f) krajowéj kasie zapomogowo-pożyczkowéj, jaka powstać by winna na wzór pruskich „Provinzial-Hilfskassen".

Co z wniosków powyższych stanie się uchwałą ankiety i jakie stanowisko w obec tych wniosków zajęli poszczególni członkowie ankiety, nie omieszkamy wraz z oceną tych wniosków podać do wiadomości czytelników, skoro rezultaty obrad publikowane będą.

Postaramy się téż o dokładniejsze daty z ankiety, aby podać czytelnikom rzetelny obraz tych robót, na razie jednak uważamy za stosowne nie przesądzać sprawy. Chcielibyśmy bowiem wydać sąd objektywniejszy o ankiecie i jéj działalności, niż tamże wydano o nas, chcielibyśmy mniéj być w naszych zapatrywaniach upartymi, gdy idzie o dobro kraju, i chcielibyśmy sądzić o rzeczy dopiéro, gdy ją zdołamy przestudiować, w jéj szczegółach poznać i w skutkach ocenić.

Na razie jedynie zwracamy uwagę rządu i ankiety na głosy naszych dzienników wszelkich odcieni, z których łatwo rząd przekonać się może, że kraj nasz wcale nie pragnie pomnożenia kas oszczędności, ale potrzebuje rozwoju i wzmocnienia stowarzyszeń zaliczkowych, jako najpopularniejszych dziś instytucyi w kraju.

Rozporządzenie Ministerstwa
w sprawie lokacyi funduszów zakładów asekuracyjnych.

(Dr. T. S.) Od pewnego czasu dostrzegamy u władz rządowych, powołanych do nadzorowania finansowych instytucyi, pewną podejrzliwość względem towarzystw zaliczkowych, wcale nieuzasadnioną.

Czytelnikom naszym znane są rozporządzenia, ograniczające udzielanie kredytu towarzystwom zaliczkowym przez kasy oszczędności.

Jeszcze więcéj bezwzględne jest rozporządzenie ministerstw: spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, handlu i skarbu z dnia 18. sierpnia 1880, które normując sposób lokacyi funduszów zakładów asekuracyjnych dozwala wprawdzie udzielać pożyczek stowarzyszeniom, lecz stawia warunek niewykonalny, tak iż ograniczenie to równa się zupełnemu zakazowi udzielania kredytu towarzystwom.

Mianowicie orzeka ustęp 8. §fu 13. tego rozporządzenia, że można fundusze asekuracyjne lokować w pożyczkach udzielonych towarzystwom, które według statutów przyjmują obce pieniądze pod warunkiem, aby te obce pieniądze nie przewyższały sumy wpłaconych udziałów.

Przytaczamy ten ustęp dosłownie:

„Die Anlage der Gelder von Versicherungsanstalten „ist gestattet . . . . in Darlehen an Genossen„schaften, bei welchen die Aufnahme fremder Gelder an „die statutenmässige Bedingung geknüpft ist, dass selbe „nicht die Höhe der eingezahlten, haftungspflichtigen „Einlagen überschreiten".

Nie znamy żadnego stowarzyszenia zaliczkowego, którego statut zawiérałby podobne ograniczenie, a gdyby znalazł się kiedy ktoś, co chciałby utworzyć towarzystwo, tak skrępowane w przyjmowaniu obcych funduszów, to zapewne wkrótce zdołanoby mu wytłumaczyć, że lepiéj oszczędzić sobie trudu zawiązania stowarzyszenia, aniżeli tworzyć zakład, skazany już z góry na to, że kredyt jego nie może sięgać po za sumę wpłaconych udziałów.

Jeżeli więc Ministerstwo zdecydowało się położyć w ten sposób tamę rozwojowi towarzystw zaliczkowych, to należało wypowiedzieć to otwarcie, zabraniając asekuracyom takiego udzielania kredytu, nie zaś stawiać warunki niewykonalne.

Jak dalece zaś to ograniczenie jest nieuzasadnione wykazał i cyframi statystycznemi udowodnił pewien piérwszorzędny czeski zakład asekuracyjny w Pradze, odpowiadając na ten ustęp rozporządzenia ministeryalnego, jak następuje:

„W ustępie 8. paragrafu 13. reskryptu miano za„pewne tylko stowarzyszenia z ograniczoną poręką „na oku. Gdyby to postanowienie zastosowano do „wszystkich stowarzyszeń bez różnicy, to udzielanie „kredytu stowarzyszeniom byłoby możliwe tylko w na„der szczupłych rozmiarach, a postanowieniem tém „byłby nawet formalnie zniesiony ów reskrypt Mini„sterstwa handlu, którym popiéranie towarzystw zalicz„kowych jak najgoręcéj zalecono władzom krajowym".

„Nie można téż pominąć uwagi, że kredyt towa„rzystw zaliczkowych jest właśnie przedmiotem nie„ustannych napaści ze strony tego dziennikarstwa, które „bierze w obronę lichwiarzy, wyzyskujących lud wiejski, „i atakuje zarazem te zakłady, które towarzystwom za„liczkowym udzielają kredytu.

„Że ograniczenie zawarte w ustępie 8. zupełnie nie „jest uzasadnioném, wykazuje najlepiéj statystyka inte„resów czesko-morawskich towarzystw zaliczkowych. „Z téj statystyki wynika, że na ogólną sumę kredytu 71,958.000 zł. „okazała się strata . . . . 45.190 „ „zatém mniéj, niż $^2/_3$ pro mille czyli na „1000 zł. stanu rozdanych poży„czek 62 centów straty. Cyfra ta wykazuje dosta„tecznie, że te ludowe zakłady kredytowe mogą się ró„wnać z największymi zakładami kredytowymi, co wy„nika także z następującego porównania:

„Według bilansów ogłoszonych w roczniku „Com„pass" za r. 1881. wynoszą straty (przyznane) „w banku anglo-austryackim . . . . . 43.500 zł. „w obec sumy debitorów . . . . 27,370.000 „

„w banku „Wiener-Bank-Verein“ wynosi
„strata . . . . 66.800 zł.
„na sumę debitorów . . . . 11,365.000 „
„w austr. zakładzie kredytowym dla han-
„dlu i przemysłu wynosi strata . . . 134.500 „
„w obec sumy debitorów . . . . 83,512.000 „

„Strata więc wynosi w tych zakładach 2 pro mille, „czyli przeszło trzy razy więcéj, aniżeli w towarzystwach „zaliczkowych.

„Dowodzi to całkiem jasno, że niesłusznie rząd „występuje z taką nieufnością względem towarzystw za- „liczkowych, podczas gdy należałoby właśnie dążyć do „tego, aby nadwyżki premii asekuracyjnych wracały „tam, zkąd wpłynęły do kas asekuracyjnych zakładów, „aby zatém wracały do ludu; może zaś to nastąpić „najwłaściwiéj przez udzielanie pożyczek towarzystwom „zaliczkowym, mianowicie z poręką nieograni- „czoną.

„Należałoby więc uzupełnić ustęp 8. paragrafu „13. postanowieniem téj treści: że lokowanie fun- „duszów, pochodzących z premii asekuracyjnych, w to- „warzystwach zaliczkowych z nieograniczoną poręką, „może wprawdzie przewyższać sumę udziałów, lecz „tylko za osobném zabezpieczeniem, oprócz książeczki „wkładkowéj“.

Do tych uwag czeskiego zakładu asekuracyjnego pozwalamy sobie dodać, iż towarzystwa zaliczkowe w naszym kraju jeszcze i z tego względu nader dobrą dają gwarancyą swym wierzycielom, że suma udziałów wpłaconych jest znacznie większa, aniżeli w innych prowincyach monarchii, ostrożność zaś w prowadzeniu interesów i kontrola zapewne nie ustępuje téj, jaka się praktykuje w czeskich towarzystwach zaliczkowych.

Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie mogło więc jeszcze z większą stanowczością odpowiedzieć ministerstwu, że udzielanie kredytu towarzystwom zaliczkowym jest zupełnie bezpieczną lokacyą asekuracyjnych funduszów. Czy taką odpowiedź dało krakowskie Towarzystwo — nie wiemy.

Rewizya pruskiéj ustawy o stowarzyszeniach.

W poprzedzającym numerze wspomnieliśmy, że się obecnie toczy w parlamencie niemieckim sprawa rewizyi ustawy o stowarzyszeniach z 4. lipca 1868.

Dnia 18. z. m. była ta sprawa przedmiotem rozpraw, do których materyał dostarczyły trzy odrębne wnioski:

1. Wniosek Schulzego-Delitzsch, dążący do zasadniczych zmian ustawy;

2. wniosek br. Mirbacha o wydanie „noweli do ustawy o spółkach z 4. lipca 1868.“, nienaruszający istniejących spółek i ustawy z 4. lipca 1868. w odniesieniu do nich, ale domagający się, aby obok dotychczasowych spółek dopuszczony także został nowy rodzaj spółek, opartych na ograniczonéj poręce. Nowela projektowana obejmywać ma 13 paragrafów, zawiérających postanowienie tylko w stosunku do tego nowego rodzaju spółek;

3. wniosek Ackermanna, który nie ma formy projektu do nowéj ustawy, lecz ma jedynie na celu, aby rządowi nastręczyć materyału do przyszłéj rewizyi dotychczasowéj ustawy o spółkach. Wniosek ten usiłuje podać rządowi niektóre wskazówki do jego przyszłych projektów.

Wnioski Mirbacha i Ackermanna spotkały się ze surową krytyką nietylko Schulzego z Delitzsch — ale i wszystkich innych mówców, jak Lasker, Richter, Schröder.

Sekretarz stanu Schelling oświadczył imieniem rządu, że tenże zajmuje się obecnie tą sprawą — ale że jeszcze nie uważa rzeczy na czasie. Z przemówienia p. sekretarza stanu widoczne było, iż rządowi nadaje się myśl dopuszczenia, jak w ustawie austryackiéj z 9. kwietnia 1873., poręki ograniczonéj.

Parlament odesłał wszystkie trzy wnioski do osobnéj komisyi, z 21 członków złożonéj.

Nam się wydaje najważniejszym wniosek Schulzego z Delitzsch — a że proponowane przez niego zmiany w austryackiéj ustawie również okazałyby się właściwemi, przeto podajemy (dla nas przynajmniéj) najważniejsze.

Wniosek Schulzego-Delitzsch żąda między innemi*):

1. aby do założenia towarzystwa (§. 3.) potrzeba było uczestnictwa przynajmniéj 10 członków.

(Ustawa pruska i austryacka nie czynią tu żadnych ograniczeń).

2. aby statut zawiérał obok postanowień co do wysokości i sposobu tworzenia udziałów (§. 5. ust. 5.) także i odnośne postanowienia co do wysokości i sposobu tworzenia rezerwy;

3. aby sąd po dokonanym zarejestrowaniu firmy i statutu (§. 6.) zwracał zarządowi odpis lub oddruk kontraktu (statutu) spółki, uwierzytelniwszy go podług oryginału, który w sądzie zostaje;

4. aby zarząd stowarzyszenia składał się przynajmniéj z dwóch członków (§. 15.);

austryacka ustawa wyraźnie orzeka, że zarząd może się z jednego członka składać;

5. aby podpis za spółkę musiał być przynajmniéj przez dwóch członków zarządu dokonywanym (§. 17); obecnie może statut postanawiać, aby tylko jeden członek zarządu firmował i właśnie niedawno taki statut w wyższych Łużycach zarejestrowano.

6. aby każda spółka musiała przydać zarządowi radę (nadzorczą) zawiadowczą (§. 24.).

---

*) „§..“ w klamrze oznacza, przy którym §fie naszéj ustawy zmiana lub dodatek dałyby się zastosować.

Obecnie może statut nie ustanawiać rady zawiadowczéj, a mieliśmy jedno takie stowarzyszenie nawet w naszym kraju.

7. aby ustanawianie pełnomocników handlowych do prowadzenia całego interesu i prokurzystów z atrybucyami oznaczonemi w art. 41. i nast. (według austryackiéj ustawy handlowéj art. 41 —56. i §§ 23.—25. ustawy wprowadzającéj kodeks handlowy) kodeksu handlowego nie było dozwoloném (§. 26.).

8. aby występujący członkowie mieli prawo donieść o swém wystąpieniu (§. 54. i 77.) do Sądu, który winien takowe zanotować i zawiadomić o tém zarząd, przez co występujący ma dowód wystąpienia, albo przez przyznanie zarządu, albo też przez orzeczenie sędziego zapewniony *).

Żąda także Schulze, aby zapisane (zarejestrowane) spółki nie mogły do innéj zapisanéj spółki przystąpić. (Na to się nie godzimy. Przyp. red. „Związku“.)

Inne postanowienia projektu Schulzego na razie pomijamy, bo odnoszą się one albo wyłącznie do ustawy pruskiéj, albo dotyczą one postępowania konkursowego, które dla nas obecnie (Bogu dzięki!) nie jest sprawą piekącą.

*) Ustawa pruska i tak już jest w tym względzie ściślejszą, niż austryacka. Spis członków utrzymuje według ustawy austryackiéj (§. 14.) Dyrekcya, według pruskiéj (§. 25.) sąd na podstawie kwartalnych doniesień ze strony Dyrekcyi. Obecnie żąda Schulze, aby do tych kwartalnych doniesień dołączone były w oryginale oświadczenia względem przystąpienia i wystąpienia członków.

Zakład zastawniczy w Drohobyczu.

Spełniając podjęte zadanie dostarczania taniego kredytu i wyrywania ofiar z rąk lichwy, zwróciły towarzystwa zaliczkowe swe starania ku zakładaniu oddziałów zastawniczych. Dziś wobec ustawy o lichwie trudno robić zapisy, lub akta zabazpieczające wysokie procenta — pozostaje więc jeszcze lichwiarzom droga, dająca najpewniejszą rękojmią nierzetelnych zysków, a tą jest z a s t a w. Kto pilnie śledzi stosunki pieniężne naszego kraju, ten dostrzeże, że pod tą postacią u nas lichwa jeszcze széroko rozpościéra swe szpony i ukrywa się bezpiecznie, jest bowiem rozpowszechnione a fałszywe przeświadczenie u ludu, że skoro kto w terminie zastawu nie wykupił, traci do niego prawo. A cóż dopiéro mówić o sposobie, jakiego się niektórzy lichwiarze chwytają, przyjmując zastaw w formie kupna z prawem odkupu? Tym sposobem otrzymane zastawy stanowią wysoki procent zysku dla lichwiarza, częstokroć bowiem dzieje się tak, że dłużnik część kapitału spłacił ratami, a tylko resztującą część w terminie zapłacić nie był w stanie.

Te i tym podobne przykłady zniewoliły pomyśleć i o tym sposobie kredytu, zamykając drogą nierzetelnym zyskom, dla tego z radością powitaliśmy okólnik Związku, zalecający zakładanie oddziałów zastawniczych przy towarzystwach zaliczkowych z prawem udzielania pożyczek także nieczłonkom.

Wiele towarzystw krzątało się już około założenia takowych, kiedy ustawa z 27. grudnia 1880. r., zniewoliła zaniechać tego zamiaru pod grozą płacenia wysokich podatków, a tém samém utraty wrzekomych korzyści, jakie ustawa ta dla towarzystw przyniosła.

Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu ujrzawszy to niebezpieczeństwo, musiało także zrezygnować z téj myśli, podjęło ją jednak w formie projektu i przeprowadziło w ten sposób, że d. 1. maja b. r. założono w Drohobyczu „Z a k ł a d z a s t a w n i c z y“, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną (5-tną) poręką, do którego Towarzystwo zaliczkowe z jednym udziałem wstąpiło. Aby przyspieszyć działalność zakładu i rozpocząć znaczniejszemi funduszami, uchwalono wysokość udziału na 1000 zł., który w połowie natychmiast złożone być winien, zaś w drugiéj połowie wkładkami miesięcznemi uzupełnionym. Czynność zakładu rozpocznie się po otrzymaniu koncesyi i zarejestrowaniu firmy, czém się gorliwie zajęła wybrana Dyrekcya złożona z pp. Dra W. Lechowskiego, Władysława Terenkoczego i Jana Niewiadomskiego. Prezesem Rady nadzorczéj obrano Dra Władysława Wolskiego. Życzyćby więc należało, aby zakład rozpoczął jak najprędzéj swe czynności a z pewnością stanie się w niejednym wypadku zbawczą przystanią dla tych, co tylko w ten sposób kredyt uzyskać mogą, a są nieraz rzetelniejsi w oddaniu jak ci, co używają łatwego kredytu w szerokiém zakresie. *W. T.*

W sprawie podatków.

(Z. M.) W jednym z ostatnich numerów, omawiając ustawę o opodatkowaniu stowarzyszeń i rozporządzeń z nią w związku zostających, słusznie zauważyła Redakcya „Związku“, że co do ministerstwa należało, może nas zupełnie zadowolić, natomiast obawiać się należy interpretacyi i postępowania podrzędnych organów skarbowych. Dowód słuszności dostarcza nam tym razem lwowska administracya podatków.

W ostatnich dniach zawezwała ona wszystkie niemal stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze, w rejonie jéj działalności siedzibę swą mające, do przedłożenia fasyi za r. 1880. i 1881, a w wypadkach, gdzie fasye już były przedłożone, zwróciła je z żądaniem różnych wyjaśnień. Otóż ciekawe są te żądania wyjaśnień, bo dowodzą, jak te podrzędne organa c. k. władz skarbowych mało znają właściwe podstawy opodatkowania.

Z pośród wezwań c. k. administracyi podatkowéj, które mi niektóre stowarzyszenia udzieliły z prośbą wypracowania odpowiednich odpowiedzi wyjmuję na chybił trafił. Dotyczy ono wprawdzie stowarzyszenia, które wchodząc także

w stosunki z niecłonkami, nie podlega ustawie z 27. grudnia 1880. Nr. 151. Dz. p. p., ale dawniejszym przepisom, żądanie jednak c. k. administracyi rzuca światło na jéj pojęcia i zaopatrywania. Szczególnie zaś wyświéca, jakich to ona wymaga od stowarzyszenia zeznań, aby je podciągnąć pod wymienioną ustawę.

„Przypuszczenie, powiada administracya, że towarzystwo X. X. przedsiębiorstwo swe nie ogranicza na własnych członków, stwierdza 2. ustęp §. 1. statutu, według którego celem towarzystwa jest prowadzenie . . ., gdyż według brzmienia tego ustępu mogą z tego handlu i niecłonkowie towarzystwa korzystać (jak gdyby w razie zatrzeżenia, iż handel jest dla członków, wykluczało możność i wolność sprzedawania niecłonkom. Przyp. Aut.) — następnie §. 39. ustęp 1. statutu, według którego walne zgromadzenie uchwala o lokowaniu kapitałów, gdyż lokowanie kapitałów może nastąpić w sposób korzystniejszy, niż przez obrót takowego w przedsiębiorstwie towarzystwa, a nawet z ujmą dla tego ostatniego, (co za troskliwość!! — i w téj troskliwości zapewnia c. k. administracya, że tu nie może i nie powinno o nic innego się rozchodzić, jak albo o lokacyą funduszu rezerwowego, albo téż w razie zbytniego napływu funduszów obrotowych, których w obrocie zużytkować niepodobna, w obmyśleniu najbezpieczniejszego umieszczenia takowych — o grze na giełdzie z pewnością nikt tu nie myślał. Przyp. aut.) ...nareszcie §. 64. ustęp 3., który z powodu, że dywidenda tym tylko odbiorcom wypłacaną będzie, którzy są zarazem członkami Towarzystwa, daje do zrozumienia, że prócz członków towarzystwa mogą być i niecłonkowie tegoż odbiorcami towarów (co za domyślność! przyp. autora)“.

„W razie ograniczenia przedsiębiorstwa tylko na własnych członków, zechce Dyrekcya wyjaśnić:

„1) jaki to sposób lokowania — tudzież jakich właściwie kapitałów rozumiany jest w §. 39. ustęp 1. statutu; następnie ze względu na rachunek strat i zysków (z zamknięcia rachunków za r. 1880.:

„2) jakie ketegorye wydatków i w jakich kwotach obejmuje rubryka „różne“ w sumie x zł.;

„3) za co zarachowano „10% kosztów urządzenia“ *(risum teneatis!)* x zł.;

„4) jakie kategorye procentów i w jakich kwotach obejmuje rubryka „procenta zapłacone“ w sumie x zł.;

„zaś ze względu na bilans:

„5) jakie to aktywa i w jakich poszczególnych kwotach objęte są rubryką „różne aktywa“ w sumie x zł.;

„6) za co i w jakich kwotach według kategoryi zarachowano pod rubryką „reszta kosztów urządzenia“ sumę x zł.;

„7) jakie pasywa i w jakich kwotach zaciągnięto do rubryki „różne“ w sumie x zł.:

„wreszcie przedłożyć:

„8) listę członków (!?), z któréjby się przekonać można, którzy (!?) członkowie należeli do towarzystwa z dniem 31. grudnia 1879. r., którzy (?!) i kiedy (?!) w r. 1880. wystąpili, tudzież którzy (?!) i kiedy (?!) w r. 1880. przystąpili, i

„9) protokół sporządzony z powodu obrad walnego zgromadzenia odbytego d. 10. kwietnia 1881.“

Więcéj c. k. administracya podatków nic nie żąda, oprócz powyższéj litanii! i to litanii jakich żądań?! — Najzagorzalszy fiskalizm nie mógłby nic potworniejszego wymyśleć.

Zaczynam swą krytykę od końca.

Żądanie protokołu walnego zgromadzenia nie jest niczém uzasadnionèm, o przedkładaniu go bowiem władzom skarbowym w żadnéj ustawie nigdzie nie ma mowy, a przeto każde stowarzyszenie podobnemu żądaniu wręcz sprzeciwić sie powinno.

Wspomina wprawdzie §. 5. ust. 2. ustawy z 27. grudnia 1880. r., iż „do fasyi dołączyć należy zupełny bilans i zatwierdzone w myśl statutu przez walne zgromadzenie, lub inne do tego umocowane organa zamknięcie rachunków i sprawozdanie z czynności“, to z tego nie wynika jednak, iżby w celu udowodnienia, iż przedłożone zamknięcie rachunków zostało przez walne zgromadzenie zatwierdzonèm, miało być udowodnionèm aż protokółem walnego zgromadzenia, gdyż wobec karnego postanowienia §. 89. ustawy z 9. kwietnia 1873. dyrekcya w podawaniu jakichkolwiek dat urzędowych o stowarzyszeniu, jest obowiązaną podawać fakta prawdziwe pod karą aresztu, a ewentualnie nawet surowszéj kary. Władza skarbowa musiałaby przeto uprzednio mieć podejrzenie uzasadnione o nierzetelności dat podanych przez dyrekcyą, a w skutek tego s ą d o w n i e żądać udowodnienia takowych.

Jeśli jednak co do uprawnienia żądania protokołu może zachodzić jakaś wątpliwość, to żądanie listy członków z wymienieniem, **którzy członkowie i kiedy** do towarzystwa przystąpili lub wystąpili, jest tak dziwacznèm, że nie mam słów dość dosadnych, aby je odeprzeć. Takiego żądania nawet ustawa z 9. kwietnia 1873. nie stawia — i dyrekcya nie jest obowiązaną podobnych dat nawet walnemu zgromadzeniu swego stowarzyszenia podawać — natomiast obowiązaną ona jest jedynie wraz z bilansem ogłosić „**ilość członków**, którzy w czasie zamknięcia rachunków należeli do stowarzyszenia, tudzież (**ilość członków**), którzy w ciągu roku bilansowego do stowarzyszenia przystąpili, lub z niego ustąpili, jakoteż **ilość udziałów**, które podczas zamknięcia rachunków istniały i w ciągu roku bilansowego przybyły, albo téż zostały wypowiedziane lub spłacone“. Kto pragnie wiedzieć więcéj, a mianowicie. kto pragnie wiedzieć, kto do stowarzyszenia należy, to przysłuża mu w myśl §. 14. ustawy z 9. kwietnia 1873. r. prawo przeglądać rejestr członków, jaki dyrekcya pod zagrożeniem kar prowadzić jest obowiązaną.

Jeśli zatém c. k. Administracya podatków pragnie mieć listę członków którego ze stowarzyszeń, to wolno jéj posłać swego pisarza z poleceniem przeglądnięcia rejestru członków i wynotowania tychże, stowarzyszenia jednak, jakkolwiek niektóre listę członków ogłaszają, nie są do tego obowiązane i nie mogą téż do tego być przynaglone.

Przystępuję teraz do żądań co do wyjaśnień niektórych pozycyi rachunku strat i zysków.

Uderza przedewszystkiém naiwność zapytania, co to ma znaczyć „reszta kosztów urządzenia“ w bilansie, a co „10% kosztów urządzenia“ w rach. strat. I zaiste niema na to innéj odpowiedzi, jak „*Kirchparad' ist Kirchparad'*“.

Równie zadziwiającą jest naiwność zapytania, co za znaczenie ma słowo „różne“ w wydatkach administracyjnych, jakotéż w aktywach i passywach bilansu, tém bardziéj zadziwiającą, że pochodzi ze strony władzy finansowéj, która przecież wiedzieć powinna, że istnieją przychody i rozchody, wierzytelności i należytości, które się nie dadzą podciągnąć pod inne rubryki rachunków. I tak n p. kosztów miotły do zamiatania sklepu nie da się zaciągnąć ani do kosztów opału i światla, ani do wydatków kancelaryjnych, ani też do płac funkcyonaryuszów. Wierzytelność zaś tego rodzaju jak np. że w czasie transportu towaru zamówionego część przepadła i towarzystwo zwróci pretensyą czy to do kolei żelaznéj, czy też do spedytora, nie da się kategoryzować i wyliczać w bilansie, boby chyba trzeba ogłaszać całą księgę główną. Zdrowy zmysł powinien dotyczącego referenta pouczyć, że jeśli w bilansie, którego tak strona „winien“ jakotéż strona „ma“, wynoszą po kilkadziesiąt tysięcy, pozycye ujęte w nagłówek „różne“, a wynoszące po kilkadziesiąt tylko guldenów, są tego rodzaju, że szkoda o nich dużo się rozwodzić i z pewnością nie nastreczają dla najfiskalniejszego *ursa* nic, coby kwalifikować się mogło do pokrywania jakichś zysków, podlegających opodatkowaniu.

Pozostaje mi kwestya pozycyi „procenta zapłacone“. C. k. administracya podatków pyta o nią ze względu, że procenta zapłacone od długów zahipotekowanych na realnościach przedsiębiorstwa nie wolno w myśl ustawy z 27. grudnia 1880. §. 2. I. ust. *c)* potrącać od dochodu. Zdawaćby się zatém mogło, że żądanie wyjaśnienia jest słuszne. Tymczasem według owego przekonania żądanie wyjaśnienia byłoby na miejscu, gdyby z zamknięcia rachunków wynikało, że stowarzyszenie posiada realności, i że te realności prawdopodobnie są obciążone długami hipotecznemi. Tymczasem w bilansie niema ani śladu podobnego przypuszczenia, rozumie się przeto samo przez się, iż procenta te są zapłacone od długów, zaciąganych do obrotu stowarzyszenia i gdyby szanowny referent c. k. administracyi podatków swę władzę myślenia troszeczkę był zechciał natężyć, byłby się tego z łatwością domyślił i niepotrzebowałby bez potrzeby sam pisać ogromnego, arkuszowego referatu, którym następnie zatrudnił ekspedyt, aniby też nie spowodował, iż stowarzyszenie musi teraz sążnistą dawać odpowiedź.

Ruch stowarzyszeń.

Wydział Związku odbył posiedzenie dnia 8. b. m. Obecni: Dr. W. Zbyszewski, Dr. T. Skałkowski, Dr. Karol Maly, Dr. B. Goldmann, Antoni Żabicki, ze strony Redakcyi: Dr. Alfred Zgórski. Przedmiotem obrad było sprawozdanie Dra Zgórskiego z podróży jego do Pragi, względnie układu, jaki miał zawrzeć z Bankiem „Slavia“ imieniem Związku stowarzyszeń co do przyrzeczonego towarzystwom kredytu przez tenże Bank. Główne punkta projektowanego układu są następujące: 1) Bank „Slavia“ otwiéra stowarzyszeniom w Galicyi kredyt otwarty w wysokości $^1/_4$ miliona zł. 2) Stopę procentową ustanawia się na 1% wyższą po nad każdoczesne disconto Austro-Węgierskiego Banku. 3) Kredyt niniejszy byłby w rachunku bieżącym. 4) Miejsce płatności (Zahlstelle) dla tego interesu kredytowego będzie Lwów. 5) Nad interesem tym czuwałby osobny komitet cenzorów, z grona naszego przez „Slavią“ zamianowany. 6) Na ubezpieczenie pretensyi Banku zeznawałaby Dyrekcya pożyczającego stowarzyszenia imieniem towarzystwa i za przyzwoleniem swojéj Rady skrypt dłużny w formie aktu notaryalnego. Punkt 1—5 jest już obustronnie przyjęty; co do punktu 6. zastrzegła sobie Dyrekcya „Slavii“ odwołanie się do swojéj Rady Nadzorczéj, i dla tego sprawa chwilowa jest w zawieszeniu, nie wątpimy jednak, że wkrótce ku obustronnemu zadowoleniu zakończoną będzie.

ROZMAITOŚCI.

Administracya podatkowa pewnéj dzielnicy Wiédnia jak czytamy w „Genossenschaft“; zawiadamia jedno ze stowarzyszeń, że na podstawie ustawy z 27. grudnia 1880. odpisuje mu się podatek zarobkowy za piérwsze półrocze 1880. i że w myśl téjże ustawy uwalnia się stowarzyszenie także od podatku dochodowego za r. 1880. — Do téj radosnéj uchwały dołącza administracya następujące pouczenie: „Zażalenie przeciw powyższemu zarządzeniu może być w myśl ustawy z 19. marca 1876. nr. 287. dz. u. p. w przeciągu dni 30 itd. wniesione“. O ile znamy nasze stowarzyszenia — dodaje od siebie „Genossenschaft“ — nie przypuszczamy, iżby owo stowarzyszenie lub jakiekolwiek inne, chciało trudzić administracyą rekursami przeciw uchwale, uwalniającéj od podatku.

Kasa Oszczędności w Stanisławowie jest jedyną kasą oszczędności w naszym kraju, która poszedłszy za wskazówką c. k. Ministerstwa w myśl okólnika z 19. z r. l. 3359. założyła u siebie kasę zaliczkową. Zwracamy zarazem uwagę, że w Stanisławowie istnieją już cztéry dobrze rozwijające się towarzystwa zaliczkowe.

Bilanse stowarzyszeń zarobkowych za rok 1880.

Brzesko. Towarzystwo zaliczkowe, spółka zarejestr. z odpow. nieogr. Rachunek strat i zysków. Winien. Zysk z r. 1879. 308·38; Wpisowe człon. tow. 396·—; Procenta pobrane 5.441·72; proc. zaległe 4.258·22; razem 10.404·32. Ma: procenta naprzód pobrane 2,018·41; podatki 228·29; koszta administr. 1.929·08; zużycie i naprawa inwentarza 37·88; czysty zysk za r. 1880. 6.190·66; razem 10.404·32. Bilans. Stan czynny; lokacya zbywającéj gotówki 3.000·—; poż. udz. czł. na skrypta i weksle 158.391·—; poż. udz. czł. na zastawy 9.105·48; procenta za r. 1880. zaległe 4.258·22; koszta prawne 515·83; koszta inwent. 260; gotówka z d. 31. grud. 1880. 3.153·60; razem 178.684·13. Stan bierny: udziały czł. 69.500·54; wkładki na rach. bież. 90.382·05; proc. na r. 1881. naprzód pobr. 2.018·41; weksle reeskont. 2.400—; Depozyta 4.500·—; fund. rezerw. 3·192·47; fund. podatk. 500·—: czysty zysk za r. 1880, 6.190·66; razem 178.684·13. Ogólny obrót kasowy 1,018.355·58. Liczba członków 1.119.

Dąbrowa. Towarzystwo zaliczkowe. stow. zarejestr. z nieogr. poręką. Rachunek zysków i strat. Straty: odsetki przez wierzycieli niepodniesione 3.408·61; odsetki na r. następny pobrane 2.398·13; koszta administracyi 2.554·19; wynadgrodzenia za czynności i usługi 250·—; fundusz podatkowy 1.000·—; czysty zysk 4.294·91; razem 13.905·84. Zysk: saldo odsetek 9.134·03; odsetki na rok następny wypłacone 330·29; odsetki za rok ubiegły zaległe 4.441·52; razem 13.905·84. Bilans. Stan czynny: pożyczki udzielone członkom 202.275·20; odsetki wypłacone wierzycielom na r. 1881. 330·29; odsetki zaległe u dłużników 6197·92; zaliczki prawne 456·49; wartość placu i domu Towarzystwa 7.980·03; Gotówka w kasie z d. 31. grudnia 1880. 2.952·01; razem 220.191·94 Stan bierny: udziały członków 41.078·93; wierzyc. Towarz. 157,771·19; odsetki na rok następny pobrane 2.398·13; odsetki przez wierzycieli niepodniesione 3.408·61; fundusz rezerwowy 9.875·97; reszta kosztów administracyi i wynadgrodzenia 364·20; fundusz podatkowy na pokrycie zaległ. należyt. 1.000·—; zysk z r. 1880. 4.294·91; razem 220 191·94. Ogólny obrót kasowy 707.491·20. Liczba członków 1529.

Jasło. Towarzystwo zaliczkowe, stow. zar. z ogr. poręką. Rachunek strat i zysków. Straty: Proc. od wkładek i długów Towarzystwa 2.725·60; zwrot zysków tantjema i dywidenda 795·93; koszta administr. 1.420·09; procenta od weksli na r. 1881. pobrane 371·15; zysk za r. 1880. 512·09; razem 5.824·86. Zyski: procenta od udzielonych pożyczek 4.730·35; zwrot kosztów administracyi 105·30; wstępne 22·02; procenta zwłoki 64·20; zysk za druki 9·40; zysk za maszyny 12·—; zysk za r. 1879. 881·59; razem 5.824·86. Bilans. Stan czynny: gotówka w kasie dnia 31. grudnia 1880. 2.819·91; zapas weksli w portfelu 41.968·04; przedmioty inwentarza 431·54; zaliczka na koszta prawne 377·10: razem 45.596·59. Stan bierny: wkładki 38.097·80; udziały 6.615·55; procenta na rok 1881. pobrane 371·15; zysk z roku 1880. 512·09; razem 45.596·59. Ogólny obrót kasowy 204.742·70.

Kałusz. Towarzystwo zaliczkowe, stowarz. zarejest. z nieogr. por. Rachunek strat i zysków, Straty: procenta naprzód pobrane przeniesione z r. 1879. 121·89; proc. gotówką pobrane w r. 1880. 2.126·99; proc. zaległe od pożyczek 129·18; proc. wierzycielom naprzód zapłacone 187·—; razem 2.565·06; potrąciwszy procent zaległy i naprzód zapłacony na r. 1881. 316·18; razem 2.248·88. Straty: procenta od wkładek oszczędności gotówką wypłacone 41·54; procenta od wkładek oszczędności należące do kapitału dopisane 177·56; procenta wypłacone wierzycielom 481·92; procenta naprzód pobrane na r. 1881. 192·79; 8% od funduszu rezerwowego w obrocie 32·87; 15% odpis kosztów założenia i inwentarza 36·83; koszta zarządu 468·35; pozostałość czystego zysku 817·02; razem 2.248·88. Bilans. Stan czynny: stan kasy gotówką 295·52; poż. udzielone członkom 20·903·98; wartość inwentarza 208·74; zaliczki na koszta prawne 9·99; proc. zaległe od pożyczek 129·18; Procenta naprzód zapłacone wierzycielom 187·—; razem 21.734·41. Stan bierny: udziały członków 4.429·27; fundusz rezerwowy 443·79; wkładki oszczędności 2.573·98; odsetki niepobrane dopisane 177·56; wierzyciele towarzystwa 13.100·—; procenta naprzód pobrane na r. 1881. 192·79; czysty zysk za r. 1880. 817·02; razem 21.734·41. Ogólny obrót kasowy 56.823·44. Liczba członków 150.

Łańcut. Towarzystwo zaliczkowe, stowarz. zarejestr. z nieograniczoną poręką. Rachunek strat i zysków. Winien: z rachunku kosztów administracyjnych 1.553·23; koszta założenia i ruchomości 16·20; z rachunku zaliczek procesowych 15·85; do rachunku bilansu 6.524·64; razem 8.109·92. Ma: z rachunku rozdziału zysku z roku 1879. 469·71; z rachunku odsetek 6.261·75; z rachunku rezerwy podatk. 1.378·46; razem 8.109·92. Bilans: Stan bierny: z rachunku udziałów 21.954·25; z rach. wkładek oszczęd. 96.348·28; z rach. wierzycieli 43.642·40; z rach. odsetek za r. 1881. 4.483·41; z rach. Wydziału powiat. 45·43; z rach. funduszu rezerwow. 10.483·64; z rach. strat i zysków 6.524·64; razem 183.482·05. Stan czynny: z rach. pożycz. na skrypta i weksle 162.965·—; z rach. odsetek 4.956·01; z rach. odsetek naprzód zapłacon. 490·67; z rach. odsetek koszt. admin. 90·24; z rach. odsetek koszt. założ. i ruchom. 196·35; z rach. odsetek zalicz. procesow. 557·82; z rach. (na proj.) zakład kredyt. 900·—; z rachunku kasy 13.325·96; razem 183.482·05. Ogólny obrót kasowy 377.637·68. Liczba członków 913.

Tarnów. Towarzystwo zaliczkowe, stowarz. zar. z nieogr. por. Rachunek strat i zysków. Winien:

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc Maj 1881.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Udziały		Fundusz rezerwowy		Wkładki oszczędności								Pożyczki zaciągnięte							
	z końcem miesiąca				Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca	
	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct
Białéj	10357	49	1517	04	28890	17	2411	.	1889	68	29411	49	5858	.	.	.	.	.	5850	.
Birczy	6399	81	928	54	5118	14	1156	16	605	.	5969	30	23390	.	2360	.	850	.	24900	.
Bóbrce	3256	05	863	90	10089	92	229	20	340	45	9978	67	6720	.	2360	.	2820	.	6260	.
Bochni	7231	51	781	42	10248	75	427	.	300	.	10375	75	5340	.	7000	.	200	.	12140	.
Bołszowcach	840	.	132	.	261	.	10	.	.	.	271	.	3000	.	1000		100	.	3900	.
Busku	4259	30	1693	71	2523	67	306	87	255	55	2574	99	2990	05	2422	.	.	.	5412	05
Cieszanowie	18999	52	1160	60	26132	29	2165	.	2475	95	25821	34	1500	.	.	.	.	.	1500	.
Dąbrowie	42168	41	11443	49	.	.	.	.	.	.	.	.	164166	86	4233	42	4188	11	164212	17
Delatynie	951	66	931	97	6775	94	492	58	145	.	7123	52	10600	.	.	.	.	.	10600	.
Dobromilu	4005	30	247	69	2471	73	629	.	156	.	2944	73	2250	.	.	.	.	.	2250	.
Drohobyczu	16358	12	3195	21	41885	50	1381	32	1522	10	41744	72	24105	.	5409	34	3155	.	26359	34
Glinianach	21751	98	4259	16	83278	56	7725	54	5670	87	85333	23	5900	.	2500	.	1300	.	7100	.
Gorlicach	55032	59	6864	64	116669	41	13373	85	2757	28	127285	98	41071	.	7103	20	5982	36	42191	84
Jaryczowie now.	386	60	155	75	162	51	.	.	.	.	162	51	1400	.	.	.	.	.	1400	.
„ Tow. kred.	13231	19	714	82	7972	.	2861	.	4862	.	5971	.	3181	.	3690	.	.	.	6871	.
Jaworowie	1136	50	71	.	1030	.	813	.	50	.	1793	.	1000	.	1000	.	.	.	2000	.
Jordanowie	893		193	.	6808	45	1522	.	100	.	8230	45	.	.	.	.	.	.	.	.
Kańczudze	1456	90	112	.	824	.	.	.	124	.	700	.	4800	.	.	.	200	.	4600	.
Kolbuszowéj	2900	50	569	.	4080	85	321	80	.	.	4402	65	4000	.	.	.	.	.	4000	.
Komarnie	7523	87	1374	47	24011	75	8259	17	3143	.	29127	92	3500	.	.	.	.	.	3500	.
Krakowcu	1700	55	206	36	798	07	348	72	295	86	841	93	3500	.	.	.	.	.	3500	.
Krościenku	1208	28	83	.	2923	25	187	.	15	.	3095	25	900	.	.	.	.	.	900	.
Krynicy	1306	60	136	.	3354	.	4652	46	50	.	7956	46	.	.	.	.	.	.	.	.
Kulikowie	1689	50	265	.	103	11	1673	.	.	.	1775	11	8600	.	1000	.	305	.	9295	.
Limanowéj	25556	17	1791	76	19175	49	6055	95	6008	24	19223	20	36839	20	17790	87	14748	.	39882	07
Lwów, Tow. zal.	126694	67	12737	43	393052	68	44633	74	38320	64	399365	78	18184	21	.	.	5255	.	22939	21
„ wz. kredytu	5902	79	433	99	8397	37	1533	82	746	75	9184	44	16810	.	9685	.	6475	.	20020	.
„ urzęd. poczt.	17907	67	709	82	4960	35	1219	43	530	95	5648	83	9200	.	1000	.	500	.	9700	.
Łańcucie	24449	68	12262	64	94929	83	15386	39	2373	37	107942	85	46810	60	.	.	1240	.	45570	60
Makowie	5118	30	1079	.	33051	53	3047	79	1028	85	35070	47	.	.	3500	.	500	.	3000	.
Mariampolu	3083	20	331	26	1767	44	.	.	141	.	1626	44	4000	.	.	.	.	.	4000	.
Mielcu	10976	99	1768	33	34380	71	4028	65	1056	.	37353	36	8000	.	.	.	2500	.	5500	.
Milówce	3169	03	452	61	10420	14	426	40	10	77	10835	77	3315	75	.	.	15	75	3300	.
Mościskach	11465	64	5275	69	30099	41	6169	44	4327	46	31941	39	10800	.	.	.	.	.	10800	.
Nowym Sączu	27924	39	2411	77	94793	44	16334	04	18213	29	92914	19	19700	.	8000	.	.	.	27700	.
Oświęcimie	5269	36	459	66	6588	22	255	.	.	.	6843	22	5200	.	.	.	100	.	5100	.
Piłźnie	2584	50	845	54	8913	34	3139	20	236	37	11815	97	6000	.	.	.	.	.	6000	.
Podgórzu	3501	60	482	.	11117	58	223	53	711	50	10629	61	9971	.	2110	.	647	.	11434	.
Przemyślu	39891	17	5533	59	134984	66	676	86	1525	30	134136	22	34380	10	15112	.	10365	.	39127	10
Radłowie	1053	.	63	.	1458	.	958	.	.	.	2416	.	1500	.	.	.	.	.	1500	.
Radziechowie	12916	85	3344		41247	12	933	.	1712	42	40467	70	4500	.	3000	.	.	.	7500	.
Rozdole	7503	30	1235	40	1421	68	26	.	20	.	1427	68	15759	04	700	.	125	.	16334	04
Rudkach	7374	24	1017	51	19729	67	5541	99	1054	79	24216	87	5900	.	.	.	2500	.	3400	.
Sieniawie	2446	77	461	90	6345	48	1943	49	100	.	8188	97	9540	.	.	.	40	.	9500	.
„ kred. miej.	1607	.	204	.	3750	48	1787	66	370	.	5168	14	4500	.	2300	.	2000	.	4800	.
Skałacie	1273	50	418	89	58	.	.	.	.	.	58	.	2700	.	.	.	.	.	2700	.
Sokalu	12427	22	1252	62	43245	64	2708	52	918	25	45035	91	20825	69	.	.	250	.	20575	69
Stanisławowie Bank	67454	68	10245	35	170966	71	19622	87	19044	85	171544	73	40910	.	13945	.	17330	.	37525	.
Stryju	8016	44	492	77	11949	66	2107	84	785	57	13271	03	9300	.	.	.	.	.	9300	.
Tłumaczu	10556	51	2747	40	30686	45	1907	11	519	45	32074	11	5009	.	.	.	1300	.	3709	.
Wykotach	3204	93	344	56	8652	76	5	38	70	.	8588	14	11750	.	.	.	.	.	11750	.
Zbarażu	11685	82	2482	24	3946	79	300	40	86	72	4160	47	19637	30	3200	.	2015	19	20822	11
Złoczowie	9899	07	1949	83	48087	22	6577	26	6403	37	48261	11	1500	.	.	.	.	.	1500	.

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek		Reszta pozycyi stanu biernego		Pożyczki udzielone								Koszta założ. ruchomości i adm.		Reszta pozycyi stanu czynnego		Gotówka	
	z końcem miesiąca				Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		z końcem miesiąca					
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	
Białéj	1034	63	494	13	41495	18	2998	60	2905	.	41401	58	1658	50	4854	60	790	[illegible]
Birczy	1790	60	977	39	36886	35	3940	.	5158	.	38104	35	841	52	1087	45	632	[illegible]
Bóbrce	753	55	599	58	21524	24	1483	75	1109	64	21150	13	336	48	.	.	225	[illegible]
Bochni	1106	35	293	55	22525	41	1540	60	7253	.	28237	81	850	51	.	.	2840	[illegible]
Bołszowcach	420	99	26	54	3901	50	496	.	1730	.	5135	50	246	42	459	32	58	[illegible]
Busku	1038	91	.	.	10813	78	1162	49	2235	68	11886	97	1102	19	274	78	1715	[illegible]
Cieszanowie	1612	27	.	.	45952	15	2279	77	4206	33	47878	71	187	48	383	92	643	[illegible]
Dąbrowie	5399	90	6344	60	208659	81	3331	44	3075	.	208403	37	781	53	18227	98	2155	[illegible]
Delatynie	4886	13	351	38	27123	11	1412	73	2805	.	28515	38	2488	97	2907	38	932	[illegible]
Dobromilu	772	85	54	68	8377	31	543	44	1820	.	9653	87	194	43	91	44	335	[illegible]
Drohobyczu	200	97	742	67	80709	71	10368	39	12734	34	83075	66	1352	.	3412	.	761	[illegible]
Glinianach	10130	20	869	.	125671	16	10645	39	15191	.	130216	77	1241	26	438	47	547	[illegible]
Gorlicach	.	.	23122	05	189270	29	18483	05	26927	26	197714	50	2501	47	46410	94	7870	[illegible]
Jaryczowie now.	41	24	116	45	2076	54	85	50	55	.	2046	04	171	27	.	.	45	[illegible]
„ Tow. kred.	.	.	.	.	25075	69	2082	70	4739	60	27732	59	395	44	.	.	1033	[illegible]
Jaworowie	164	36	9	54	1920	.	295	.	2940	.	4565	.	237	69	.	.	371	[illegible]
Jordanowie	746	68	.	.	6952	64	14	51	1495	.	8433	13	183	16	31	50	1167	[illegible]
Kańczudze	534	70	82	21	6644	14	334	67	790	.	7099	47	294	59	18	57	73	[illegible]
Kolbuszowéj	605	68	210	07	9398	21	73	.	2857	.	12182	21	279	08	151	80	74	[illegible]
Komarnie	5069	60	1730	68	42162	36	5858	02	11482	.	47786	34	389	78	148	66	1	[illegible]
Krakowcu	475	08	333	37	6158	80	374	20	518	.	6302	60	333	14	420	89	.	[illegible]
Krościenku	378	16	11	57	4589	50	408	50	532	.	4466	.	306	45	58	37	523	[illegible]
Krynicy	699	90	15	24	3441	.	7	.	5000	.	8434	.	502	50	.	.	1177	[illegible]
Kulikowie	721	02	256	10	10176	82	1486	91	4383	.	13072	91	537	32	186	71	205	[illegible]
Limanowéj	2524	73	1021	73	84956	97	3520	65	7815	24	8925	54	664	29	54	18	29	[illegible]
Lwów, Tow. zal.	16425	39	389	84	538654	05	118322	78	118818	18	539149	45	9371	23	25121	58	4910	[illegible]
„ wz. kredytu	762	52	.	.	29527	85	6139	98	9173	.	32560	87	1422	11	881	41	1439	[illegible]
„ urzęd. poczt.	2147	35	6	50	33066	53	3449	18	5411	.	35028	35	856	58	132	14	103	[illegible]
Łańcucie	6272	06	8087	15	179505	23	4768	82	17890	.	192626	41	821	14	7430	10	2623	[illegible]
Makowie	3916	19	133	56	41027	27	3128	51	5888	.	43786	76	629	79	643	74	3266	[illegible]
Mariampolu	325	42	448	98	9482	.	773	.	683	.	9392	.	138	51	202	17	82	62
Mielcu	2605	72	2229	53	54117	59	1534	25	3695	.	56278	34	468	53	3459	50	227	56
Milówce	613	45	15	94	17212	89	1762	.	2355	.	17805	89	333	03	32	70	215	18
Mościskach	496	64	731	24	57147	77	4446	32	6592	.	59293	45	429	.	604	41	383	74
Nowym Sączu	5404	51	1051	62	146677	83	29259	78	31970	38	149388	43	1321	69	5711	46	984	90
Oświęcimie	997	03	950	27	17677	.	2399	.	2739	.	18017	.	206	56	760	49	635	49
Piłźnie	1173	90	36	56	18108	.	4395	.	7695	.	21408	.	802	99	.	.	245	48
Podgórzu	1684	72	23	46	24762	52	1914	72	3512	.	26359	80	1020	28	30	38	344	93
Przemyślu	9973	19	3442	29	223393	31	36108	50	40263	.	227547	81	569	55	3320	02	666	18
Radłowie	212	75	29	42	3820	.	.	.	1060	.	4880		269	16	.	.	125	01
Radziechowie	1883	16	1201	94	62361	63	3500	92	6883	.	65743	71	877	17	354	06	338	71
Rozdole	535	53	590	28	26209	79	3571	04	3955	.	26613	75	602	48	119	85	290	15
Rudkach	3320	78	.	.	34329	03	2529	01	4791	.	36591	02	629	38	1148	66	960	34
Sieniawie	2835	61	516	92	18665	83	1651	99	2530	.	19543	84	2174	16	894	03	1338	14
„ kred. miej.	944	02	69	81	9869	63	1208	18	2455	.	11116	45	278	08	270	76	1127	40
Skałacie	313	14	416	90	4290	32	124	47	.	.	4165	85	612	30	90	15	312	13
Sokalu	587	45	1415	35	73125	67	1423	13	3951	75	75654	29	558	16	1419	78	3662	01
Stanisławowie Bank	9126	32	10751	95	286760	10	50626	17	53225	40	289359	33	5470	09	8091	15	3727	46
Stryju	1814	08	232	90	29644	52	3770	85	5670	.	31543	67	864	44	467	44	252	57
Tłumaczu	2209	59	1791	05	49429	38	3046	93	3590	.	49972	45	2049	51	992	98	72	72
Wykotach	53	46	.	.	22879	05	217	80	209	.	22870	25	557	06	407	33	106	45
Zbarażu	2040	19	931	29	34357	55	1223	87	3015	.	36229	68	711	31	4638	99	443	14
Złoczowie	2451	49	1805	20	60280	64	3476	98	6687	.	63490	66	564	66	50	.	1761	38

koszta administracyi 2.319·85; a conto podatku 1.000; wypłacone procenta w r. 1880. 7.063·12; nadebrane procenta za r. 1881. 651·74; niewypłacone procenta od lokacyj za r. 1880. 157·63; czysty zysk za r. 1880. 1.107·39; razem 12.299·73. Ma: pobrane proc. w r. 1880. 7.807·10; zaległe procenta za r. 1880. 4.118·76; nadpłacone proc. za r. 1881. 137·33; pobrane prowizye w r. 1879. 236·54; razem 12.299·73. Bilans. Stan czynny: gotówka w kasie 5.312·18 1/2; weksle 17.548·45; pożyczki udzielone na akta notaryalne i skrypta 57.188·04; wierzytelności 300·—; procenta zaległe 3.446·72; koszta urządzenia 84·96; koszta zaskarżenia 1.189·14; pożyczki w otw. rachunku 550·—; razem 85.619·49 1/2. Stan bierny: fund. rezerw. 5.046.02; udziały członków 17.643·71; lokacye 54.522·37 1/2; pożyczki wzięte na weksle i akta notaryalne 7.300·—; przewyżka w stanie czynnym 1.107·39; razem 85.619·49 1/2. Ogólny obrót kasowy 362.406·28 1/2. Liczba członków 643.

Śniatyn. Towarzystwo zaliczkowe, stow. zar. z nieogr. poręką. Rachunek strat i zysków. Zyski: z rach. odsetek 1.274·80; z zysku z r. 1879. 130·09; razem 1.404·89. Straty: z rach. kosztów. założ. 30·80; z rach. kosztów admin. 792·09; podatki należne 135·26; saldo na 1881. 446·74; razem 1.404·89. Bilans. Stan bierny: z rach. udziałów 4.266·54; z rach. wkładek na rach. bież. 8.597·44; wierzycieli 2.500·—; odsetek pobr. 104·85; odsetek do uiszczenia od wkł. oszczędn. 236·79; na remun. dla czł. Dyrekcyi 450·—; fundusz rezerw. 540·28; strat i zysków 446·74; rezerwy podatkowéj 130·09; razem 17.272·73. Stan czynny: z rach. odsetek zapłacon. 41·60; odsetek należnych 222·77; pożyczki 16.408·14; koszta zał. i ruchomości 277·51; zaliczki proces. 89·44; kasa 233·27; razem 17.272·73. Ogólny obrót kasowy 48.054·84. Liczba członków 204.

OGŁOSZENIA.

Wydawnictwo ROCZNIKA STOWARZYSZEŃ, Lwów, plac Maryacki 9.

Przystępując do wydawnictwa siódmego Rocznika Stowarzyszeń za r. 1880. upraszam Szanowne Dyrekcye najuprzejmniéj o spieszne, a dokładne wypełnienie przesłanego w tych dniach kwestyonarza datami za r. 1880;
o dołączenie 1. egzemplarza statutu;
i 1. egzemplarza drukowanego sprawozdania za r. 1880.

Celem wyjaśnienia rubryk kwestyonarza zauważam:

1) Data Walnego Zgromadzenia odnosi się do tego Zgromadzenia, które się odbyło w r. 1881. a na którém zatwierdzono bilans za r. 1880.
2) Rubryka 4. stanu biernego ma znaleść wyjaśnienie w uwadze pod odsyłaczem w ten sposób, aby wykazano nie ruch roczny, ale stan długów Towarzystwa z dnia 31. grudnia 1880.

Inne rubryki kwestyonarza nie wymagają wyjaśnień.

Na żądanie stowarzyszeń uprasza się zarazem o podanie w uwadze: Ilu w stowarzyszeniu pracuje (oprócz członków dyrekcyi) płatnych urzędników i woźnych?

Również uprasza się Szanowne Dyrekcye o łaskawe uwiadomienie o możliwych niedokładnościach poprzedniego (6) Rocznika i podanie firm, nieobjętych tym Rocznikiem, a istniejących stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

O zamówienia na Roczniki po 1 zł. w. a. za egzemplarz, jak w roku zeszłym, uprasza sie najuprzejmiéj.

Przez zamawianie Roczników po kilka i kilkanaście egzemplarzy dla każdego stowarzyszenia, a względnie dla członków jego zarządu umożliwiły Szanowne Dyrekcye dalsze wydawnictwa Roczników i zapewniły im byt, przez co, tuszymy, zasłużyły się dobrze dla sprawy naszych stowarzyszeń.

We Lwowie, w czerwcu 1881.

Wydawca Roczników Stowarzyszeń
Dr. Zgórski.

Uwaga:
Świéżo z końcem r. 1880. i w r. 1881. założone Towarzystwa nie potrzebują oczywiście wypełniać rubryki „Bilans“.

Na VII. Rocznik stowarzyszeń przysłały następujące stowarzyszenia zamówienia: Tow. zal. Lwów na 24 egz., Tow. zal. Brzesko na 5 egz. Sparr- u. Credit-Verein Stanisławów na 5 egz., Tow. kred. „Oszczędność“ Tłumacz na 2 egz., Sparr- u. Credit-Ver. Drohobycz na 1 egz., Tow. zal. Tarnów na 3 egz., Tow. zal. Dąbrowa na 5 egz., Tow. zal. Bochnia na 1 egz., Tow. zal. w Drohobyczu na 5 egz., Tow. zal. w Łańcucie na 4 egz., Tow. oszczędności Oświęcim na 1 egz., Tow. kredytowe Jaryczów na 1 egz., Kasa zal. Lwów na 2 egz., Tow. spoż. Lwów na 3 egz., razem zamówiono 62 egz.

Towarzystwa zaliczkowe, które chcą mieć rachunki swoje miesięczne umieszczane w „Związku“, raczą je nam przysełać najdaléj do 15. każdego miesiąca i według naszego formularza bo przerabianie z innego formularza jest dla nas za mozolne, a czasem niemożebne.

Redakcya.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Dr. Alfred Zgórski.   Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.